

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

8 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Interpellatie van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de stijging van de werkloosheid in Vlaanderen en de maatregelen die de minister neemt

Interpellatie van de heer Bart Van Malderen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de stijgende werkloosheid en het aantal faillissementen in Vlaanderen

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aanpak om oudere werknemers aan de slag te houden

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het akkoord met minister Marcourt over de overheveling van een deel van het werkgelegenheidsbeleid

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van het Vlaams Actieplan Werkloosheidsvallen

Met redenen omklede moties

1
15

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Interpellatie van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de stijging van de werkloosheid in Vlaanderen en de maatregelen die de minister neemt

Interpellatie van de heer Bart Van Malderen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de stijgende werkloosheid en het aantal faillissementen in Vlaanderen

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aanpak om oudere werknemers aan de slag te houden

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het akkoord met minister Marcourt over de overheveling van een deel van het werkgelegenheidsbeleid

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van het Vlaams Actieplan Werkloosheidsvallen

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, tussen de indiening van deze interpellatie en de behandeling zitten enkele weken, zelfs een jaarwissel, maar dat is niet slecht geweest vanuit mijn oogpunt. We hebben nu nog een beter beeld en meer cijfers. Hoe langer een toestand aanhoudt, hoe meer we kunnen spreken van een evolutie. Ik vermoed dat u noch ik verrast zijn door de laatste cijfers. We hopen misschien wel dat het niet erger wordt, maar de harde realiteit is daar toch en die moeten we onder ogen zien.

Ik ga geen open deuren intrappen, we hebben het er al maanden over, we zitten in een economische crisis. De eerste plaats waar dat duidelijk wordt, is de arbeidsmarkt. In één maand tijd kwamen er in Vlaanderen 11.210 werklozen bij. Er zit nu 10 percent meer mannen zonder werk dan een jaar geleden. Dat is een trendbreuk,

een dramatische trendbreuk zeggen sommigen, na vier jaar van dalende werkloosheidscijfers. We hopen daaraan te ontsnappen, maar we spelen maar een kleine rol in een internationale evolutie. Het einde is nog niet in zicht, hebt u onlangs gemeld: ik vrees dat ook.

Op 31 december zaten 178.037 Vlamingen zonder werk, 11.210 meer dan de maand voordien. In één jaar tijd steeg het aantal mannelijke werklozen met 10 percent en het aantal werkloze jongeren, de achillespees van de werkloosheidscijfers, ging met 11 percent omhoog. Het zijn tijden van onzekerheid. Door die forse stijging in december ligt de werkloosheidsgraad in Vlaanderen weer boven de 6 percent.

U hebt een aantal voorstellen en maatregelen gelanceerd om op te treden. U hamerde er ook op dat de federale regering zou terugkomen op haar beslissing om de lastenverlaging voor 50-plussers af te schaffen. Die maatregel maakt hen immers duurder en dus kwetsbaarder. Ik wijk even af van mijn oorspronkelijke interpellatie: ik wil natuurlijk weten wat daar de stand van zaken is. Is er nog overleg geweest? Hoe is dat verlopen met al die wissels op het federale niveau?

U herhaalt ook steeds weer dat investeren een element in de aanpak van de werkloosheid is. Die werkloosheidscijfers blijven stijgen, hebt u een aanpassing van uw plannen doorgevoerd? Steekt u een tandje bij? Neemt u nieuwe maatregelen?

Mijnheer de minister, hoe wilt u deze negatieve evolutie keren? Hoe zult u de bedrijven helpen om onze economie op gang te houden? Er is blijkbaar meer nodig dan de herstelmaatregelen die de Vlaamse Regering tot op heden in het vooruitzicht gesteld heeft. Die curve blijft maar stijgen, ik verwacht dat u dat van nabij opvolgt en regelmatig bijstuurt.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik had graag een evaluatie gehad van het Vlaams Actieplan Werkloosheidsvallen. Uit onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid van de Universiteit Antwerpen blijkt dat de werkloosheidsval stilaan wordt weggewerkt. Door middel van enkele fiscale en parafiscale maatregelen werd de druk op de lage arbeidsinkomens verminderd. Iemand die gaat werken, houdt nu netto meer over dan wanneer hij niet gaat werken. Dat kunnen we alleen maar positief noemen. Dit geldt vooral voor diegenen die van werkloosheid of van een leefloon overstappen

naar voltijds werk. De overstap naar deeltijds werk blijft problematisch.

Het onderzoek hield echter geen rekening met de kosten die het gaan werken met zich meebrengt zoals verplaatsingskosten, kinderopvang, werkkledij, het wegvallen van sociale tarieven of aanvullende uitkeringen en een hogere huurlast voor sociale woningen. Nochtans blijken deze kosten evenzeer een belangrijke drempel naar werk.

In april 2007 stelde de Vlaamse Regering in dit kader haar Vlaams Actieplan Werkloosheidsvallen voor. Met dit actieplan reikte de regering een aantal maatregelen aan die werkzoekenden of leefloontrekkers moeten helpen de drempels te overwinnen die hen ervan weerhouden om aan het werk te gaan. Immers, voor sommige mensen brengt werken niet veel meer op dan niet werken.

Het advies van de SERV van juni 2007 over het betreffende actieplan was veeleer kritisch. De raad omschreef de nota als een inventaris van de verschillende domeinen waarop de werkloosheidsvallen zich kunnen situeren en een samenvatting van de reeds genomen beslissingen. Duidelijke doelstellingen alsook concrete maatregelen en nieuwe acties ontbraken in de genoemde nota. De SERV vroeg de Vlaamse Regering rekening te houden met het advies en een krachtig Vlaams actieplan te ontwikkelen.

Uit de beleidsbrief Werk voor 2008-2009 blijkt dat er een onderzoek werd besteld bij het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering (VIONA) om de inactiviteitsvallen in Vlaanderen in kaart te brengen. Mijnheer de minister, u voegde er wel aan toe dat u de resultaten van dit onderzoek niet zou afwachten om mogelijke drempels weg te werken. Ondertussen loopt het Vlaams Actieplan Werkloosheidsvallen bijna anderhalf jaar. Het lijkt dus aangewezen om zowel de afzonderlijke maatregelen als het actieplan in zijn totaliteit te evalueren.

Mijnheer de minister, hoe evalueert u de specifieke maatregelen van het actieplan? Kunt u een stand van zaken geven? Hoe evalueert u het actieplan in zijn algemeenheid? Slaagt men in het oorspronkelijke opzet, namelijk het wegwerken van hindernissen naar werk? In welke mate of zin heeft de minister rekening gehouden met de aanbevelingen van de SERV? Worden de initiatieven uit het Actieplan in de toekomst voortgezet? Indien ja, acht u het nodig bij te sturen? Wanneer mogen de resultaten van het VIONA-onderzoek verwacht worden?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb mijn interpellatieverzoek begin december ingediend, toen de bui die we al zagen hangen, in volle kracht losbarstte op onze arbeidsmarkt. We zagen voor het eerst in jaren een kering

in de trend. Er was toen nog geen echt relevante stijging van de werkloosheid. We zagen een stijging van het aantal faillissementen. Ik heb deze interpellatie ingediend om na te gaan hoe de Vlaamse Regering en u, mijnheer de minister, inspelen op deze problematiek. Ik zal dat op gezette tijden nog doen.

Ondertussen zijn we bijna anderhalve maand verder en stellen we vast dat de trend wordt bevestigd. Deze week vernamen we van de minister dat in de loop van de maand december er effectief sprake is van een stijging in de werkloosheid en dat er 4 percent meer werkzoekenden zijn. Dat is de statistische bevestiging van de vele aankondigingen die we de afgelopen maanden hebben gehoord in de industrie. Er zijn meer mannen dan vrouwen getroffen. Bij de vrouwen zien we een afname van de afname van de werkloosheid, die met name door de dienstencheques is gerealiseerd. Dat is logisch, want als mensen hun job verliezen, komt er meer tijd vrij om huishoudelijke taken te doen. Het lijkt me logisch dat er veel mensen zijn die nu een beroep doen op dienstencheques, maar dat morgen niet meer zullen doen.

We zijn nog niet aan het einde van deze moeilijke rit. In de cijfers van vandaag zien we nog niet de vele tijdelijke werklozen die er in de industrie massaal zullen komen. Ik denk aan niet van de minste bedrijven zoals Arcelor-Mittal dat voor een heel jaar technische werkloosheid zal aanvragen. Dat betekent dat men ervan uitgaat dat er nog zeer zware tijden op ons afkomen.

Gisteren berichtte De Morgen nog over nakende ontslagen in de ICT-sector, een sector die tot nog toe gespaard is gebleven van zware herstructureringen. Als sector die ook aan de industrie diensten verleent, kan het niet anders dan dat die mee van de regen in de drop zal komen omwille van arbeidsmarktredenen en redenen van het statuut. In deze sector zijn meestal bedienden tewerkgesteld. Vandaag heeft men gepoogd om iedereen aan boord van het bedrijf te houden, maar als er geen opdrachten meer zijn, zal op een gegeven moment ook daar de hakbijl moeten worden gehanteerd. Ik wil niet Cassandra spelen, maar er bereiken mij berichten dat er in de chemiesector nogal wat op til is.

We zitten in het middelpunt van een zeer zware internationale economische storm. In Duitsland zijn er opnieuw 3 miljoen werklozen, en dergelijke meer. Heel Europa en de wereld lijden onder de economische gevolgen van de financiële crisis. Daarom wilde ik peilen naar de reactie die de Vlaamse Regering daarop geeft. Mijnheer de minister, u hebt al gereageerd door in te zetten op de tijdelijke krachten en de interimkrachten die worden getroffen door herstructureringen. Dat is een heikel punt waar we bij vorige herstructureringen telkens op gewezen hebben. Bedrijven zeggen heel vaak dat als ze herstructureringen doorvoeren, die

zagezegd pijnloos verlopen als ze een aantal tijdelijken kunnen laten afvloeien. Het spreekt natuurlijk voor zich dat ook die mensen aan het werk zijn en op dat ogenblik hun job verliezen. Het is zeer goed dat aan hen aandacht wordt geschonken, weze het dat die mensen allemaal moeten worden toegeleid naar een aanbodzijde die steeds krapper wordt.

In het Gentse bijvoorbeeld werden in de zomer twee bedrijven in de textielsector gesloten. Die mensen konden worden toegeleid naar 4500 vacatures. Met name voor de werknemers van Domo is de herinschakeling in de arbeidsmarkt vrij vlot verlopen. Voor een ander bedrijf, met een andere populatie en een ander profiel, blijkt dat moeilijker. Ondertussen is de toegang tot de arbeidsmarkt sterk vernauwd. Aangezien de bedrijven omwille van de onzekerheid niet langer wensen aan te werven, zijn er heel wat minder vacatures.

Als reactie op de golf van ontslagen zijn ondertussen een hele reeks regionale acties ondernomen. We hebben hier lang geleden al een resolutie over de toestand in de Kempen besproken. Er zijn toen een aantal antwoorden gegeven. Ondertussen heeft de gouverneur van Oost-Vlaanderen een initiatief genomen. De stad Gent heeft dat al eerder gedaan. De gouverneur heeft alle levende krachten in de provincie samengebracht in een poging om een relanceplan op provinciaal niveau op te stellen. De verschillende regionale sociaal-economische overlegcomités (RESOC's) werken aan hun streekpacten. Vlaanderen zou ook voor een krachtige reactie moeten zorgen.

Ik kijk uit naar het antwoord van de minister. Ik wil immers meer zicht krijgen op wat sinds de in november 2008 gehouden interpellatie op het getouw is gezet om een antwoord op de internationale crisis te bieden. We zullen de faillissementen en andere problemen van het systeem niet enkel vanuit Vlaanderen kunnen aanpakken. Het gros van de bevolking wordt momenteel echter nog niet door de crisis getroffen. We moeten die mensen het signaal geven dat de Vlaamse overheid zorg draagt voor zijn arbeidsmarkt. Om te voorkomen dat de crisis zich verder zou uitbreiden, moeten we voor het nodige vertrouwen zorgen.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, ik wil me graag bij de vorige sprekers aansluiten. Er is reeds veel gezegd en geschreven. Dit onderwerp is in eerdere commissievergaderingen, onder meer naar aanleiding van de bespreking van de begroting, en tijdens plenaire zittingen al eerder aan bod gekomen. Het lijkt me evenwel een goede zaak er nogmaals op terug te komen.

We worden met een groot aantal faillissementen geconfronteerd. Eerst viel dit enkel in een paar sectoren te merken. We kunnen echter niet langer over een paar sectoren spreken. Dit uit zich nu over alle sectoren en

over alle soorten bedrijven heen. Kleine, middelgrote en zelfs grote bedrijven gaan failliet. Aangezien dit in alle regio's gebeurt, lijkt het me zinloos om over een regionale aanpak te spreken.

Wat de stijgende werkloosheid betreft, wil ik een drietal puntjes aansnijden. De tijdelijke werkloosheid zit in een stijgende lijn. De uitzendkrachten worden het eerst de dupe. Zij vallen ten gevolge van de economische achteruitgang als eersten af. De situatie van de oudere werklozen vormt eigenlijk het onderwerp van de vraag om uitleg van mevrouw De Ridder. Dit heeft echter ook veel met deze interpellaties en mijn eigen vraag om uitleg te maken. De situatie van de oudere werklozen is in elk geval niet verbeterd.

Gelukkig is niet alles negatief. In de textielsector zijn er weinig of enkel heel gespecialiseerde vacatures. Dit geldt echter niet voor alle sectoren. Bovendien is het aantal werkende vrouwen niet gedaald. We moeten ons hier evenwel vooral om de negatieve zaken bekommeren.

Mijns inziens is er vooral nood aan bijkomende fiscale maatregelen voor de kleine en middelgrote bedrijven. Ook de startende kleine en middelgrote ondernemingen moeten steun krijgen. We merken immers dat steeds minder gegadigden een bedrijf willen oprichten. Dit valt natuurlijk onder de bevoegdheden van minister Ceysens, maar er is een verband met dit onderwerp. Binnen het jaar na de oprichting kampen heel wat bedrijven met financiële moeilijkheden. Dit ressorteert niet enkel onder de bevoegdheden van minister Ceysens. We moeten ook naar de federale overheid kijken. Ik kom hier straks nog op terug.

Er is in belangrijke mate nood aan begeleiding en aan opleiding van uitzendkrachten. We moeten hen begeleiden tijdens de zoektocht naar een nieuwe job. Het is belangrijk dat we in de juiste opvang en opleidingen voorzien. Aangezien er in andere sectoren nog vacatures zijn, moeten we hen misschien in de mate van het mogelijke in functie van een heroriëntatie naar een andere sector opleiden.

De tijdelijke werklozen dreigen steeds meer in een echte, structurele werkloosheid terecht te komen. We zien dat ze meestal thuis blijven. De bedrijven zouden misschien meer dan nu al gebeurt tijdelijke werklozen opleidingen kunnen aanbieden. Het zou zelfs een voorstel kunnen zijn hier een verplichting van te maken. We zouden de bedrijven kunnen verplichten om tijdelijke werklozen in functie van een eventuele heroriëntering binnen of zelfs buiten het bedrijf op te leiden. Ik weet dat dit makkelijker gezegd dan gedaan is. Volgens mij moeten we hier in de toekomst een verplichting van maken.

De Vlaamse overheid is bevoegd voor opleiding en vorming. Om in de praktijk een concreet voorstel uit te

werken, hebben we de federale overheid echter nodig. Ik stel dan ook voor om dit voorstel in verband met de verplichting van opleidingen voor tijdelijke werklozen ter sprake te brengen tijdens het debat over de regionalisering van het arbeidsmarktbeleid. Een dergelijk initiatief moet immers in samenspraak met de federale overheid worden genomen.

Ik vraag me trouwens af of het debat over de regionalisering van het arbeidsmarkt- of werkgelegenheidsbeleid momenteel nog wordt gevoerd. Ik kom hier op het akkoord dat u ooit hebt gesloten met uw Franstalige collega, de heer Marcourt. Een echte regionalisering van het arbeidsmarkt- en werkgelegenheidsbeleid is levensnoodzakelijk voor Vlaanderen, maar uiteraard ook voor Brussel en Wallonië. Ik hoop dat ze daar ooit van overtuigd geraken. Een gedeeltelijke regionalisering, het overhevelen van slechts enkele onderdelen van bevoegdheden, is niet de oplossing. Het akkoord met uw kompaan Marcourt was een goed initiatief, een goed begin, maar het is slechts een gedeeltelijke hervorming van het werkgelegenheidsbeleid. Er was trouwens ook geen consensus over uw akkoord. Het was louter een – ik zal maar zeggen – socialistisch initiatief. Ik zei dat het een goed initiatief was, maar het werd zeker niet gedragen door de andere Franstalige partijen, het cdH van mevrouw Milquet op kop. Uw akkoord was nog niet helemaal gesloten, of u had al een reactie. Een negatieve reactie, uiteraard, maar ook Open Vld stond er weigerachtig tegenover.

Mijnheer de minister, welke concrete stappen willen u en de Vlaamse Regering zetten? Ik leg de nadruk op: 'concrete'. Gaat u ermee akkoord dat enkel het verwerken van homogene bevoegdheden inzake het arbeidsmarkt- en werkgelegenheidsbeleid Vlaanderen de nodige hefboomen kan bieden om echt op te treden en echt voor jobs te zorgen in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, ik zal kort zijn, want de collega's hebben al een heel breed kader geschetst.

Ook onze fractie is bezorgd om de situatie. De conjunctuur verzwakt enorm. Wellicht komt het dieptepunt nog. We weten allemaal dat de arbeidsmarkt nog een paar maanden later zal volgen. Die reageert altijd met een paar maanden vertraging op de conjunctuur. De verslechtering zal nog een tijdje aanhouden. De conjuncturele vooruitlopers op de arbeidsmarkt zijn de mannelijke werkloosheid, de kortdurige werkloosheid en de jongerenwerkloosheid. Dat is nu volop bezig.

Wij vinden het heel belangrijk dat er op een juiste manier op de situatie wordt ingespeeld. Enerzijds is er de herstructurering van onze bedrijven. Die moet goed worden begeleid. De VDAB moet daar kordaat en snel

op inspelen. Anderzijds moeten wij in deze mindere economische periode ook de economische heropleving goed voorbereiden. De economische heropleving zal misschien wat langer op zich laten wachten dan in andere crisisperiodes, maar zij zal er hoe dan ook komen. Wij moeten voldoende investeren in opleiding en vorming zodat we de knelpunten die zich bij een economische heropleving op de Vlaamse arbeidsmarkt opnieuw zullen voordoen, nu al in ogenschouw nemen. Het beleid moet daarop anticiperen.

Mijnheer de minister, deelt u die mening? Hoe kan er een gamma van maatregelen, vooral met betrekking tot vorming en opleiding, worden ontwikkeld? Hoe kan van deze dip in de tewerkstelling gebruik worden gemaakt om de economische heropleving, die er binnen een tijdje aankomt, goed voor te bereiden zodat we niet zeer snel opnieuw worden geconfronteerd met een arbeidskrapte in Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, hier werd al aangestipt dat de werkloosheid opnieuw stijgt.

Mijnheer de minister, u weet dat de personen met een handicap het veel slechter doen op de arbeidsmarkt. Hun graad van participatie aan de arbeidsmarkt blijft erg laag, ondanks de grote inspanningen van de Vlaamse overheid. Ik vraag mij af of die groep van personen met een handicap niet nog sterker wordt geraakt door de economische terugval. Meer algemeen vraag ik mij ook af hoe de verhouding is tussen de verschillende kansengroepen, zoals wij ze noemen. Zijn er groepen die het beter of slechter doen dan andere groepen, en wat is daarvan de reden? Heeft dat bepaalde oorzaken? Hebt u dat al bekeken? Als die redenen er zijn, kunnen wij die dan ondervangen in het beleid?

Mijnheer de minister, neemt de Vlaamse overheid bijkomende maatregelen om de mensen met een handicap die nu aan het werk zijn aan het werk te houden? Jammer genoeg worden die mensen dikwijls als eersten aan de deur gezet. Heeft het Vlaamse relanceplan voldoende aandacht voor de specifieke noden van de werknemers en werkzoekenden met een handicap? Als we spreken over een versterking en een uitbreiding van het vormings- en bijscholingsaanbod, moeten we voldoende aandacht schenken aan die personen met een handicap want zij zijn, in verhouding met de gemiddelde werknemer, vaak zeer laag gekwalificeerd.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is allerm minst mijn bedoeling om een sfeer van heksenjacht te creëren. De

situatie is heel specifiek. We worden geconfronteerd met een stijgende werkloosheid. Pas in februari, maart of april zal de omvang van het aantal ontslagen duidelijk worden.

Mijn vraag om uitleg is ingegeven door de afspraken die zijn gemaakt tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse werkgevers- en werknemersorganisaties over het aan de slag houden van oudere werknemers. Die afspraken zijn nodig en werden in het verleden niet gemaakt omdat we eerst met de jongere werklozen bezig waren. In dit plan past onder andere een opvolging en begeleiding van de VDAB naar een nieuwe job. Open Vld is daar uiteraard zeer tevreden over, omdat wij steeds geïjverd hebben voor een specifieke aanpak van oudere werknemers en werkzoekenden.

De aantallen oudere werkzoekenden zal ik niet herhalen. Die kent u ongetwijfeld beter dan wij. We moeten er iets aan doen om de vergrijzing betaalbaar te houden en onze welvaart veilig te stellen. Het aantal vacatures daalt en het aantal mensen dat werkloos wordt, zeker de 50-plussers, stijgt. Nu moet de federale regering volgen. De Vlaamse arbeidsmarkt is er nog niet. De slaagkansen van zo'n plan zijn in grote mate afhankelijk van de mogelijkheid van de federale RVA om werkonwillige oudere werklozen ook effectief op te roepen.

Mijnheer de minister, wordt deze werkwijze om het werkaanbod te screenen en af te stemmen op 50-plussers enkel intern bij de VDAB gebruikt, of worden er ook private tenders bij betrokken? Is er een evaluatie vooropgesteld om deze maatregelen te bekijken en eventueel bij te sturen? Bent u van mening dat het federale activeringsprogramma voor werklozen op korte termijn wordt uitgebreid tot de groep van werkloze 50-plussers? Volgens welke specifieke modaliteiten moet dat volgens u gebeuren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijn antwoord zal tamelijk uitgebreid zijn omdat ik op sommige vragen over de werkloosheidsval een uitvoerige balans wil voorleggen.

Het uitgangspunt is dat we in een moeilijke periode terecht zullen komen. Nu pas zien we het effect daarvan in de cijfers van volledig niet-werkende werkzoekenden. We hebben eerder al veel economische en financiële signalen gekregen. We krijgen vooral voortdurend het signaal dat men zeer sterk een beroep doet op tijdelijke werkloosheid. De groep van volledig niet-werkende werkzoekenden, die geen band meer hebben met een werkgever, is duidelijk aan het stijgen. Het gaat over een stijging van 3,9 procent tussen december 2007 en december 2008. Dat is geheel volgens de logische verwachting, dat is bij elke conjuncturomslag zo.

Het aantal jonge werkzoekenden stijgt en ook het aantal kortdurige werkzoekenden stijgt. Meer uitgesproken dan bij vorige conjuncturomslagen, stijgt vooral het aantal

mannelijke werklozen. Het aantal vrouwelijke werklozen daalt nog net een beetje op jaarbasis, maar heel weinig. Ik denk dat we daar ook een omslag zullen krijgen. Dat komt omdat vrouwen, minder dan mannen, in conjunctuurgevoelige industriële sectoren werken. Er is ook nog altijd het effect van de dienstencheques. Dat is een gigantisch tewerkstellingscircuit dat zich nog steeds verder ontplooit. Het is moeilijk te zeggen hoe dat verder zal evolueren.

De voorbije maanden heb ik stevast gepleit voor een beleidshouding van de Vlaamse overheid met een dubbel kenmerk. Om te beginnen zeer snel reageren, maar op een manier waarop je je eigen reactie nog kunt bijstellen, omdat er veel onzekerheid bestaat over het verdere verloop van de economische situatie.

We moeten snel reageren op de arbeidsmarkt. Er staan nog vacatures open. Dat aantal zal wel dalen, bedrijven houden vacatures niet eeuwig open. Als een bedrijf niemand vindt, dan begint het niet aan een project of het versterkt zijn personeelskader niet. Zolang vacatures openstaan, is het zaak die snel in te vullen. Als je snel een vacature invult, dan is er één werkzoekende die opnieuw het gevoel heeft dat hij een job heeft. Dan moet hij niet drastisch inkorten op zijn consumptiepatroon. En er is een bedrijf dat er een werknemer bij heeft en dus aan de slag kan gaan met een nieuw project of zijn personeelskader heeft versterkt.

Ik heb aan de VDAB gezegd dat hij er meer dan ooit voor moet zorgen dat vacatures zo snel mogelijk worden ingevuld met mensen die beschikbaar zijn.

Dat brengt me bij meer structurele elementen waarover vragen werden gesteld. Ik denk aan ouderen op de arbeidsmarkt en kwetsbare groepen. Daarover zeg ik zo dadelijk meer.

Vacatures invullen is een troef die we nu nog in de hand hebben. Misschien binnen een half jaar al veel minder, mocht de economische toestand nog verder verslechteren. We moeten deze troef dus nu uitspelen.

Voorts moeten we ervoor zorgen dat we snel reageren, ook al om het economische vertrouwen maximaal te ondersteunen. Daarom is het goed geweest dat de Vlaamse Regering midden november al een heel pakket van maatregelen heeft genomen met een sterk economische inslag. Ik denk aan waarborgregelingen voor bedrijven die versterkt worden, investeringssteun voor bedrijven die wordt versterkt of het XL-fonds dat collega's al uitvoerig onder de aandacht hebben gebracht. Dat is belangrijk. We moeten ervoor zorgen dat ons beleid aanpasbaar is en de evolutie op de markt en van de economische activiteiten, nauw volgt.

De Vlaamse overheid is ook zelf een investeerder. Als er ergens moet worden geïnvesteerd op het niveau van

overheden, is het niet de federale overheid, want zij heeft bijna geen investeringsrol meer te spelen, behalve dan de NMBS. Het zijn de gewestelijke overheden die de investeerders zijn. We moeten deze rol spelen en daar is ook ruimte voor omdat Vlaanderen schuldenvrij is. We hebben ruimte om zeer dynamisch, zonder met onze begroting 2009 in het rood te gaan, te investeren. We botsen wel vaak op problemen bij procedures waardoor investeringen traag vooruitgaan. Ik denk aan allerlei verguningsproblematieken, maar ook aan andere problemen.

Ik heb daarom aan de regering voor Kerstmis nog gevraagd om een balans op te maken van de wijze waarop onze investeringsprogramma's lopen. We zullen deze cijferbalans nu krijgen, maar ik wens ook per departement en per minister een zicht te hebben op de lopende investeringsprojecten met de respectievelijke prioriteiten op het vlak van de werkgelegenheid en de duurzaamheid. Ik weet niet of we het zo concreet zullen kunnen maken binnen enkele weken, maar ik zou over fiches per departement moeten kunnen beschikken waarin wordt aangegeven wat in de pijplijn zit, de te verwachten realisaties, en welke prioriteiten er lopen zodat we onze rol van nv Vlaanderen ook echt kunnen spelen en snel genoeg op de bal kunnen spelen. We moeten dus de economische activiteit steunen door het vertrouwen te ondersteunen, door bedrijven te ondersteunen en ook zelf te investeren.

Een belangrijk element is ook de garantie voor kopers of bouwers van woningen die hypothecaire leningen aangaan. De woongarantieverzekering is nu op de markt geplaatst, en we hopen snel een antwoord te krijgen van de verzekeraars. Vandaag moeten bouwers en kopers worden verzekerd zodat werkloosheid geen drama vormt.

De werkloosheid stijgt nu in alle regio's. Dat is geen argument om niet aan een regionale aanpak te denken, mijnheer De Craemer. Het is niet omdat de werkloosheid overal stijgt dat men niet kan proberen om aan maatwerk te doen, of niets mag verwachten van regionale sociale partners of lokale of provinciale overheden om samen de vinger aan de pols te houden en samen actie te ondernemen.

Ik kom dan tot specifieke punten, zoals de tijdelijk werklozen. Moeten we deze mensen gewoon werkloos laten zijn, of moeten we met een aanbod van competentieversterking komen? Dat is een interessante suggestie. We hebben er al over nagedacht. Een van de ideeën die naar voren kwam in het overleg dat is opgestart met de vorige federale regering – maar waaraan nog geen gevolg is gegeven door de federale politieke crisis die er intussen is geweest –, was precies de vraag of er iets kon worden gedaan voor de competentieontwikkeling van mensen die tijdelijk werkloos zijn. Dat moeten we nu voort bekijken.

Wat we zeker moeten doen, is ervoor zorgen dat mensen die werkloos worden niet in de werkloosheid blijven steken. Wetenschappers hebben daar een woord voor.

Men spreekt van hysteresis, een soort plakeffect waardoor conjuncturele werkloosheid structurele werkloosheid wordt. Dat houdt me bijzonder bezig. We moeten absoluut vermijden dat door een conjuncturele neergang het structurele werkloosheidspeil hoger wordt. Ik ben dan ook uitermate ontsteld over de manier waarop men federaal geredeneerd heeft over de vereenvoudiging van banenplannen.

Ik ben een absoluut voorstander van een interprofessioneel akkoord (IPA). Het is goed dat er een IPA is. Over de inhoud wil ik me niet uitspreken, het is een federale materie. Het is goed dat het er is, want het zorgt voor sociale vrede.

Ik denk ook dat een vereenvoudiging van banenplannen zich opdrong, omdat men zich, na een – reële – vereenvoudiging die ik destijds mee heb georganiseerd, hier en daar inderdaad heeft laten gaan in nogal ingewikkelde formules. Ik denk dan aan de fameuze jongerenbonus, die erg ingewikkeld is. Het was dus tijd om een vereenvoudiging op de agenda te zetten. De manier waarop dat gebeurt, is, denk ik, bijzonder ongelukkig.

Ik heb daar al sterke uitspraken over gedaan. Ik stel vast dat men daar niet al te veel rumoer over maakt. Ik begrijp dat ook. Er is een sociaal akkoord over. Maar het is gewoon een beleidsramp als men werknemers ouder dan 50 jaar duurder maakt à ratio van 2 percent, 3 percent, 5 percent, 6 percent, 8 percent, 10 percent en meer in het perspectief van hun loonkost. Als langdurig werkzoekenden worden aangeworven en men ze, in vergelijking met de huidige regeling, tot 20 percent duurder maakt, dan is er echt wel een probleem.

U hoort me niet zeggen dat al deze federale banenplannen ook goede plannen waren. Sommige waren bijzonder ingewikkeld. Ik zeg wel dat wat hier gebeurt erg problematisch is, ook door de snelheid waarmee dat gebeurt. Inzake de nieuwe instroom van mensen in situaties die vroeger recht gaven op dergelijke specifieke kortingen, ligt de idee voor dat die stopt op 1 april. Voor degenen die in het systeem zitten, stopt ze eind 2010. Dat is bliksemsnel. Dat is ook de reden waarom ik, gesteund door de hele Vlaamse Regering, heb gezegd dat het federale niveau daar toch eens opnieuw over moet nadenken. Als de federale overheid zegt dat het blijft zoals het is, dan moeten de gewesten zeer snel de instrumenten hebben om dat beleid te voeren. Het moet daarom niet precies hetzelfde zijn, maar het is wel nodig om dat type beleid te kunnen voeren.

Ik wil daarbij beklemtonen dat het daarbij niet volstaat om te doen wat sommigen al hebben toegezegd dat we zouden kunnen doen binnen de groep van de federale sociale partners, namelijk uitkeringen activeren voor mensen die werkzoekend zijn en die de transitie maken van werkzoekend naar werk. Het is nuttig dat we dat

instrument kunnen regionaliseren, maar dat type instrument hebben we eigenlijk al. Ik denk bijvoorbeeld aan de tewerkstellingspremie voor 50-plussers. Dat is een transitie-instrument. Een werkloze die werk vindt, krijgt een premie. Het probleem is dat daarmee enkel transities uit de werkloosheid worden gesteund. Men moet echter ook steun geven aan mensen die aan het werk zijn en vermijden dat ze werkloos worden.

Bovendien zijn dergelijke transitie-instrumenten beperkt. Als men ze te krachtig maakt, moet men enorm veel tegenmaatregelen nemen om carroussels te voorkomen. Als men ze zeer krachtig maakt, zoals nu gebeurt met de tewerkstellingspremie voor 50-plussers, dan is de verleiding zeer groot om iemand af te danken en hem op de een of andere manier terug aan te werven. We wapenen ons daar natuurlijk tegen via administratieve controles en regelgeving. In de mate dat de overheid enkel dat instrument heeft, is ze wel beperkt in wat ze kan doen. Anders is de verleiding heel groot om carroussels te organiseren rond werk en werkloosheid. Men moet dus lasten verminderen voor werknemers die aan het werk zijn. En daarover hebben we geen enkele bevoegdheid.

Ik vraag zeer uitdrukkelijk dat er een perspectief ontstaat, liefst in het kader van de dialoog, om die twee instrumenten te gebruiken. We zullen daar heel snel mee moeten beginnen. En, mijnheer de voorzitter, uit onze jonge tijd weten we nog wat professor Tinbergen zei: twee doelstellingen, twee instrumenten. Dat is hetzelfde. De doelstelling is werklozen aan werk te helpen. De andere doelstelling is dat mensen aan het werk blijven. Dat zijn twee doelstellingen, waar twee instrumenten voor nodig zijn: lastenverminderingen voor zittenden en transitieaanmoedigingen voor mensen die de transitie maken. Beide instrumenten moeten in regionale handen zijn.

Mijnheer De Craemer, het akkoord dat ik heb uitgeschreven met minister Marcourt en dat door onze beide partijen wordt gesteund, is er een in zeer algemene termen. Op dit punt is het bijvoorbeeld zeer algemeen geformuleerd. Het was wel belangrijk om dat signaal te geven. Ik wil dat ook niet overroepen. Ik vond het wel belangrijk aan te geven dat we in staat zijn dingen in het denken te doen bewegen, ook aan de andere zijde van de taalgrens.

De vraag is natuurlijk wat de andere Franstalige politieke partijen daarvan vinden. De vraag is ook of er enige druk ontstaat binnen de federale meerderheid in Kamer en Senaat om dat probleem te zien en snel vooruit te gaan. Ik ben alleszins van plan om de druk hoog te houden. Ik zal daar nu geen zeer straffe verklaringen over afleggen, maar toen minister-president Peeters gisteren in het halfrond zei dat hij garanties op een perspectief wenst in het kader van de dialoog, dan gaat het natuurlijk onder meer over dit. Als we geen uitzicht hebben op een oplossing voor iets dat urgent wordt, dan moeten we niet eindeloos aan de tafel blijven zitten. Dat is wel

duidelijk, hoop ik. Er moet uitzicht zijn op acute oplossingen voor acute problemen.

Ondertussen hebben we wel de tewerkstellingspremie voor de transitie van werkloosheid naar werk van 50-plussers aanzienlijk versterkt. Ze geldt nu van 1 januari voor wie in dienst treedt. Die premie ligt tussen 4800 en 18.000 euro per jaar. Dat is toch wel een heel forse premie. Ik hoop dat dat werkt.

Mevrouw De Ridder heeft erop gewezen dat daar een flankerend beleid aan gekoppeld is, waarbij we nu mensen boven de 50 jaar die stelselmatig werkloos zijn, benaderen en een aanbod geven. Dat is gebaseerd op een sociaal akkoord dat tot stand is gekomen bij het Vlaamse sociaal overleg en de raad van bestuur van de VDAB. Het is belangrijk dat we dat uitrollen. Het gaat inderdaad om maatwerk. We gaan ervan uit dat men iemand van 55 jaar niet benadert zoals iemand van 25 jaar. Iemand van 55 jaar zal al heel wat jaren gewerkt hebben en is natuurlijk niet zo gemakkelijk inzetbaar voor eender wat. Daar gaat heel wat ondersteuning en begeleiding mee gepaard. Wel is er een stelselmatige aanpak, met de daarbij horende rechten en plichten.

U vroeg, mevrouw De Ridder, of die stelselmatige aanpak – met een aanbod van informatie, begeleiding en de vraag om daarop in te gaan – voor de doelgroep van 50-plussers alleen intern bij de VDAB zou gebeuren of dat er ook private tenders bij betrokken worden. Ik kan daar nu niet op antwoorden omdat de VDAB bezig is aan de operationalisering van de begeleiding van de 50-plussers. Begin februari wordt dat besproken op VESOC. De zaak blijft tot dan hangende. Het is bovendien een goede VESOC-traditie dat we nieuwe maatregelen evalueren. De aanpak van 50-plussers zal regelmatig geëvalueerd worden.

Ik heb het niet nodig om dit in het federale beleid in te schrijven. Wij voeren ons eigen beleid inzake de 50-plussers. Het is stevig gebaseerd op een Vlaams sociaal akkoord. We doen dat met onze eigen instrumenten, daar is een gepast evenwicht van rechten en plichten. Elke overtreding daarvan wordt gesignaleerd aan de RVA. Ik heb daarvoor geen samenwerkingsakkoord nodig. We doen dat gewoon. Er is een discussie over dat samenwerkingsakkoord, maar ik heb het in dit geval niet nodig.

Mijnheer Van Malderen, er is tot nu toe misschien wat onduidelijkheid geweest met betrekking tot zelfstandigen. De tewerkstellingspremie staat open voor ex-zelfstandigen die ingeschreven zijn als niet-werkend werkzoekend. Dat veronderstelt natuurlijk wel dat ze zich uitschrijven als zelfstandige. Wie een eenmanszaak heeft gehad of het statuut van zelfstandige en om een of andere reden moet stoppen of stopt, en zich inschrijft als werkzoekende, komt in aanmerking – zelfs na één dag inschrijving als werkzoekende – voor een perspectief

van tewerkstelling als werknemer met deze premies. Men moet zich eerst uitschrijven en dan inschrijven bij de VDAB. Dat heeft nog andere voordelen. Als men zich inschrijft bij de VDAB, krijgt men de kans om in een VDAB-oriëntatiecentrum zicht te krijgen op de eigen vaardigheden, interesses en mogelijkheden. De VDAB-consulent helpt bij het opstellen van een duidelijk plan zodat men doelgericht kan solliciteren.

Zelfstandigen kunnen ook een beroep doen op het Herplaatsingsfonds op voorwaarde dat ze te kennen geven als werknemer aan de slag te willen. Voor de toepassing van de regeling van het Herplaatsingsfonds worden zelfstandigen daarom gelijkgesteld met werknemers.

Een ander aandachtspunt vormen de mensen met een tijdelijk contract dat niet wordt verlengd. We hebben beslist om voor deze groep dezelfde intensieve begeleiding te organiseren in tewerkstellingscellen als voor de vaste contracten, weliswaar op voorwaarde dat er minstens tien tijdelijke werknemers niet meer verlengd worden binnen een periode van één maand in een bedrijf. Ik heb ondertussen een afspraak gemaakt met Federgon, de Federatie van partners voor werk. We gaan dezelfde specifieke aanpak ontwikkelen met betrekking tot interim-krachten die niet vernieuwd worden. We hebben afgesproken met Federgon dat zij zich als eerste afvragen wanneer een interim-kracht in een bepaald bedrijf niet vernieuwd wordt, of die niet in een van hun uitstaande aanbiedingen aan de slag kan. Als dat niet gebeurt, moeten deze mensen snel kunnen worden opgepikt door VDAB. Dat is een wat kwetsbare groep die dreigt tussen de mazen van het net te vallen, hij is niet meteen zichtbaar in onze acties. Interimkrachten die niet hernieuwd worden, schakelen we – nadat het interimbureau aan zet is geweest – in in de VDAB-actie.

Ik neem de vragen van mevrouw Stevens en de heer De Craemer samen. Het zijn wat mij betreft gelijklopende kwesties. Het is juist, mevrouw Stevens, dat mensen met een handicap het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Dat is een soort werkloosheidsval op zich. U weet dat we daar rond beleid ontwikkelen. Ik wil mijn antwoord structureren aan de hand van de vragen van de heer De Craemer.

De Vlaamse Regering heeft sterk geïnvesteerd in het Vlaams Actieplan Werkloosheidsvallen. Het plan bevatte een aantal concrete voorstellen, bijvoorbeeld het principe van de kosteloosheid van opleidingen om opleidingsvallen te vermijden. Om dat te garanderen werden de kinderopvangpremie, de verplaatsingsvergoeding en de stimulanspremie voor eeninkomensgezinnen geheroëntieerd vanaf 1 januari 2008. Cursisten krijgen de werkelijke uitgaven vergoed voor buitenschoolse kinderopvang voor alle gezinnen tot en met twaalf jaar, voor zover het gaat om een door Kind en Gezin erkende dienst. In het verleden was dat beperkt tot een forfaitaire vergoeding van 4 euro voor één kind dat nog niet naar de kleuterschool ging.

Ook werden de verschillende tussenkomsten voor verplaatsing geüniformiseerd. Elke cursist kan kiezen tussen een Jobpas van De Lijn en een forfaitaire verplaatsingsvergoeding van 0,15 euro per kilometer, ongeacht de afstand tot het opleidingscentrum of het gebruikte vervoersmiddel. Voor verplaatsingen naar sollicitaties blijven de huidige regelingen behouden. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering het voorbije jaar ook geïnvesteerd in een voldoende aanbod aan kinderopvang. Niet alleen kwam er een sterke uitbreiding van het aantal plaatsen, de Vlaamse Regering realiseerde ook een verbreding van het aanbod met opvang op maat, onder meer via het actieplan occasionele en flexibele kinderopvang.

In 2008 werd 13 miljoen vrijgemaakt voor de uitbreiding van het aantal opvangplaatsen. Daarmee zijn in het najaar 2008 meer dan 2000 plaatsen toegewezen in kinderdagverblijven en diensten voor onthaalgezinnen. Een deel van deze plaatsen was reeds operationeel in 2008. De overige plaatsen zullen in 2009 of uiterlijk 2010 operationeel zijn. Voor 2009 wordt er bijkomend 5,5 miljoen euro geïnvesteerd in de uitbreiding van de kinderdagverblijven en 2 miljoen euro in de uitbreiding van het aantal onthaalouders.

De problematiek van het wegwerken van inactiviteitsvallen heb ik aangekaart op de interministeriële conferentie Welzijn, Sport en Gezin in het deel 'tewerkstelling van personen met een handicap'. Mevrouw Stevens, dat was een conferentie die in 2008 werd voorgezeten door de federale staatssecretaris voor Personen met een handicap Fernandez-Fernandez. Binnen dat kader werden een aantal acties ondernomen om problemen met de verhoogde kinderbijslag aan te kaarten en op te lossen. Een ervan betreft het probleem dat die verhoogde kinderbijslag geschorst werd in de periode dat de jongere studentenarbeid verrichtte. Ondertussen is bij de uitbetalingsinstelling verkregen dat dat niet langer gebeurt.

In diezelfde verhoogde kinderbijslag is er nog een ander probleem. Wanneer afgestudeerde jongeren die rechtgevend zijn op verhoogde kinderbijslag – en vaak zijn dat afgestudeerden uit het buitengewoon onderwijs –, zich bij de VDAB als werkzoekende inschrijven, dan wordt dit door de uitbetalingsinstelling opgevat als een verandering in de situatie, wat ambtshalve aanleiding geeft tot een nieuw medisch onderzoek. De jongeren worden daardoor afgeschrikt om zich bij de VDAB in te schrijven waardoor ze geen beroep kunnen doen op de aangeboden ondersteuning. Dat probleem is ook aangekaart op de interministeriële conferentie en bij de uitbetalingsinstelling. Er wordt naar een oplossing gezocht.

Mevrouw Stevens, wat betreft meer in het algemeen de problematiek van personen met een handicap, zitten we op dit ogenblik in een nieuw landschap. We hebben het landschap van de instellingen gereorganiseerd met als belangrijkste doelstelling dat iedereen bij de VDAB

terecht kan als eerste loket, ook als je een arbeidshandicap hebt. Daar wordt je op een goed spoor gezet, desgevallend een spoor met een gespecialiseerde screening, begeleiding en bemiddeling, via partners die een netwerk vormen samen met de VDAB. Dat landschap is op die manier overzichtelijker voor de mensen en moet betere resultaten geven. We hebben ook het financiële instrumentarium versterkt. U kent dat goed, denk ik. De Vlaamse ondersteuningspremie, die eigenlijk een vervanging moet zijn van de oude instrumenten, namelijk de Vlaamse Inschakelingspremie en cao 26, moet krachtiger werken.

Er zijn ook drempels als gevolg van het detentieverleden van werkzoekenden. Ik heb aan de minister van Justitie gevraagd of het mogelijk is een systeem naar Nederlands model uit te werken, zodat werkgevers niet langer informatie moeten ontvangen over het hele strafverleden van een sollicitant met een detentieverleden. Ik heb hem ook gevraagd om de voorwaarden waaronder en de vraag naar al dan niet informatie met betrekking tot het detentieverleden van de sollicitanten, voor te leggen aan de sociale partners zodat werkgevers alleen omwille van de aard en uitoefeningsvoorwaarden van de functie waarvoor gesolliciteerd wordt, daarover vragen mogen stellen. Ik heb nog geen antwoord gekregen, maar het is een belangrijk punt.

We volgen dat op. Ik heb een bijkomende opdracht toegewezen om de inactiviteitsvallen in kaart te brengen. De resultaten van het VIONA-onderzoek verwacht ik in het voorjaar. De interministeriële conferentie Welzijn, Sport en Gezin, met name het deel 'tewerkstelling van personen met een handicap', is een interessant kader om verder na te denken, overleg te plegen en oplossingen voor te stellen.

U vroeg in welke mate ik rekening heb gehouden met de aanbevelingen van de SERV. Uit wat ik zeg, kan worden opgemaakt dat ik inderdaad rekening houd met het SERV-advies. Ik denk onder meer aan wat we doen voor de kinderopvang en aan het onderzoek dat we hebben gedaan met de Vlaamse Regering in welke mate de federale omzetting van de WIGW-regeling naar de zogeheten OMNIO-regeling ook op het Vlaamse niveau moet worden toegepast. In een aantal beleidsdomeinen, zoals Mobiliteit, is dat al geïmplementeerd, in andere is dat nog in onderzoek. Daarmee neem je ook een werkloosheidsval weg.

Wat de fysieke interregionale mobiliteit van werkzoekenden betreft, werd er tijdens de banenconferentie van 14 juli 2008 een aantal afspraken gemaakt om die te bevorderen. Wat Vlaanderen betreft, kan ik nog eens herhalen dat minister Van Brempt in de begroting van 2009 in 2,1 miljoen euro heeft voorzien voor het interregionale woonwerkverkeer. Dat wordt vanaf 2010 op kruissnelheid een bedrag van 3,1 miljoen. Dat wordt besteed aan het inleggen van extra buslijnen voor de zone Kortrijk en de zone Sint-Truiden. Deze lijnen moeten zorgen voor de ontsluiting van de woon- en tewerkstellingsgebieden tussen de verschillende knooppunten.

Ik zei al dat we voor personen met een handicap nieuw beleid hebben ontwikkeld. Dat gaan we verder evalueren. Ik heb een VIONA-onderzoek opgestart. Ik verwacht daar op korte termijn ook resultaten van. We zullen regelmatig het beleid evalueren. Ik durf niet duidelijk zeggen wanneer ik de resultaten van het VIONA-onderzoek zal hebben, maar ik verwacht ze ten vroegste in maart.

Ik denk dat we in het verhaal van de werkloosheidsvallen, naast wat er op het federale vlak is gebeurd met fiscaliteit en bijdragenregelingen, waarover u hebt gelezen in de pers, een eigen actieplan hebben dat nu loopt. We hebben belangrijke maatregelen genomen met betrekking tot personen met een arbeidshandicap, maar dat is nieuw beleid. Het is belangrijk dat we een Vlaamse sociale consensus hebben over begeleiding van 50-plussers. Dat wordt uitgerold. Een aantal vragen van mevrouw De Ridder kan ik nog niet beantwoorden omdat dat precies binnen de raad van bestuur met de partners wordt uitgerold. We moeten aandacht hebben voor bijzondere groepen die nu werkloos worden, zoals mensen met tijdelijke contracten en uitzendkrachten. We moeten ook de vraag stellen of we niets kunnen doen aan de competentieontwikkeling van mensen die langdurig in tijdelijke werkloosheid zitten maar nog wel verbonden blijven met een werkgever. Er is de hele discussie over de 50-plussers, waarvoor sinds 1 januari ons instrumentarium aanzienlijk is versterkt.

Zoals ik al zei, is dat instrumentarium één instrument en we hebben er twee nodig. Aangezien het tweede instrument door de federale overheid wordt afgeschaft, moeten de gewesten dat tweede instrument zeer snel zelf kunnen inzetten. We moeten echter eerst het bevoegdheidsdebat hebben en daarover kunnen concluderen. Dat is de reden waarom de Vlaamse Regering uitkijkt naar concrete resultaten in de dialoog der gemeenschappen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord. Ik ben hoofdzakelijk tevreden. Hoewel dat misschien een klein punt lijkt, vind ik het belangrijk dat de minister erkent dat we snel op de bal moeten spelen. We moeten een veranderend beleid voeren. Sommige ministers antwoorden met betrekking tot andere zaken veel minder gedetailleerd.

De snelheid van de crisis heeft iedereen verrast. We mogen niet vergeten dat tien maanden geleden nog in de kranten stond dat een job op vijf ongevuld bleef. Nu horen we het omgekeerde.

Eenmaal de maatregelen zijn ingevoerd, duurt het natuurlijk wat langer voor ze zijn uitgewerkt en voor de effecten voelbaar of meetbaar zijn. Ik vermoed dat de minister daar voldoende oog voor heeft.

Ik zou nog een punt willen aanstrepen. Daar zou ik graag nog wat verduidelijking over krijgen. Dat betekent niet dat de minister die vraag nu meteen moet beantwoorden. Ik ben vooral geïnteresseerd in de uitwerking van een regionale aanpak. Indien we de werkloosheidscijfers voor Vlaanderen bekijken, merken we dat de provincie Antwerpen een derde van de groei op zich neemt. Procentueel situeert de grootste stijging zich in West-Vlaanderen, meer bepaald in de streek rond Kortrijk. We kunnen dan ook niet om de specifieke regionale of lokale verschillen heen. Ik wil hier nog een detail met betrekking tot de stad Antwerpen aan toevoegen. De tijdelijke werkloosheid bij Opel, toch een grote werkgever, is niet in de cijfers van de VDAB opgenomen. We moeten hier dus een correctie doorvoeren.

Uit de optelsom blijkt in elk geval dat we helaas met regionale verschillen zitten. Ik vraag me af hoe de minister daar rekening mee wil houden. Dit is een algemene vraag. Ik heb ook niet meteen een pasklaar antwoord. De minister kan die vraag misschien ook niet direct beantwoorden. Ik wil er enkel de aandacht op vestigen dat er zelfs binnen de regio Vlaanderen een verkleining tot op het niveau van de provincies en de steden moet gebeuren. De grote moeilijkheid is dan ook dat de minister, samen met alle verantwoordelijke overheden, bijna een passpartoutbeleid moet voeren. De crisis grijpt echter snel om zich heen. Iedereen erkent dat we het dieptepunt nog niet hebben bereikt. Dat is geen zwartkijkerij. Dat is een nuchtere vaststelling. Ik vraag me af hoe de minister dit wil aanpakken. Welke instrumenten kan hij aanwenden in het licht van de lokale opsplitsing van de problematiek?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord. Ik wil eerst kort reageren op iets wat hier net is gezegd. Het klopt dat op een economische crisis als deze altijd een heropleving volgt. Na de winter volgt steeds de lente en na de vorst volgt steeds de dooi. Alleen de datum van de dooi staat niet vast en ondertussen kan het bitter koud zijn.

Ik denk dat we hier een belangrijk signaal hebben gegeven. We willen blijven investeren in mensen. Dat is een brede vaststelling. Ik ben blij dat de eerste interpellant dat ook erkent. De minister is blijkbaar bezorgd om hysteresis. Ik heb vandaag alvast een nieuw woord geleerd. Een stijging van de kortdurende werkloosheid leidt tot een nieuw cohort dat in de langdurige werkloosheid terechtkomt. Ondanks de precaire crisissituatie moeten we de grote lijnen van ons tewerkstellingsbeleid aanhouden. We mogen ons niet tot een zeer brede aanpak laten verleiden. De inzet voor de doelgroepen mag niet onder de mat worden geschoven. Deze crisis vormt in feite een toetsing van de mate waarin wat verworven lijkt ook duurzaam is. De doelgroepen leken voor het eerst van een grote conjunctuurgroei te kunnen meegenieten. Ze schoven mee met de

algemene evolutie van de arbeidsmarkt. We moeten nu nagaan in hoeverre deze geboekte winst duurzaam blijft. Dit houdt in dat we ook moeten nagaan hoe we verder met instrumenten als Jobkanaal willen omgaan. Ik kan me voorstellen dat de initiële cijfermatige doelstellingen misschien niet meer volledig actueel zijn. We moeten zien hoe we het verworvene duurzamer kunnen maken. Dat is in elk geval een aandachtspunt.

Ik heb de minister naar het OMNIO-statuuat horen verwijzen. Dat lijkt me een belangrijk instrument. In tegenstelling tot het WIGW-statuuat werkt dit immers ook gedeeltelijk activerend. Er wordt naar het inkomen en niet zozeer naar het statuuat gekeken. Dat betekent dat werkende mensen met een laag inkomen plots van een aantal voordelen kunnen genieten.

Ik wil in verband hiermee trouwens nog een heikel punt aanhalen. Dit valt echter niet onmiddellijk onder de bevoegdheid van de minister van Werk. Het statuuat zelf is federaal. Wat de toepassing binnen de Vlaamse beleidsdomeinen betreft, hebben we er de minister van Welzijn al op gewezen dat amper een derde van de theoretische rechthebbenden de toegang hebben gevonden. Binnen het beleidsdomein Welzijn kan, vooral met betrekking tot de zorgverzekering, dan ook nog wat sensibiliseringswerk worden verricht.

Deze crisis zal de structurele knelpunten van onze arbeidsmarkt niet wegwerken. Ik blijf bij mijn beeldspraak van daarnet. De knelpunten zijn ondergesneeuwd. Het zijn putten die we nu niet zien. Het blijft mijn overtuiging dat een soepel draaiende arbeidsmarkt mee een voorwaarde zal zijn om bij een opnieuw aantrekken van de economie een degelijke groei mogelijk te maken. Wij moeten in de opleiding absoluut blijven inzetten op knelpuntberoepen en knelpuntvacatures om ervoor te zorgen dat de mensen klaarstaan om naar de vacatures toe te stromen op het moment dat de vraag opnieuw aantrekt.

Ik ben zeer tevreden met de aandacht die u hebt, mijnheer de minister, voor iedereen die geen contract van onbepaalde duur heeft: tijdelijke contracten en interims. Daar wordt nu, zoals blijkt uit het akkoord met Federigon, een nieuwe stap gezet. Ik blijf mij echter zorgen maken over de hoge cijfers van de tijdelijke werkloosheid. Op zich is dat een goed instrument want het laat toe om een conjuncturele flexibiliteit in te voeren. Het onderscheidt ons van het buitenland. Het is natuurlijk wel beperkt tot mensen in een arbeidersstatuuat. En het brengt ontegensprekelijk een inkomensverlies met zich mee. Hoewel tijdelijke werkloosheid op zich bedoeld is om korte schommelingen op te vangen, vragen bedrijven het ook voor heel lange periodes aan. Dat maakt mij bezorgd. Op den duur moet je je afvragen in hoeverre dit instrument niet een val vormt waarin mensen verzeild geraken. Ik vang signalen op dat interimkantoren mensen die in de tijdelijke werkloosheid zitten niet

onmiddellijk bedienen op vraag van hun grootste cliënten, de bedrijven die deze mensen wensen te houden. Ik pleit ervoor om van de periodes van tijdelijke werkloosheid gebruik te maken om de competenties van deze mensen te versterken. Dat zouden nuttige initiatieven zijn.

Ik denk ook, mijnheer de minister, – en ik weet dat ook dit uw bevoegdheid niet is – dat we in het oog moeten houden dat we geen perverse effecten opwekken. Ik denk in het bijzonder aan de jobkorting. Die houdt geen rekening met de huidige economische toestand. We moeten erover waken dat wie in de tijdelijke werkloosheid zit, niet plotseling bijkomend wordt gestraft met een verlies van inkomen dat anderen wel krijgen.

Regionale verschillen in wat zich vandaag voordoet zijn er inderdaad, zowel in intensiteit als in typologie. Ik pleit er sterk voor dat we maatwerk proberen te leveren. Wij moeten de inzet van de VDAB daar zoveel mogelijk proberen op af te stemmen. Het middel van regionale sociale interventieteams bestaat. Ik pleit ervoor dat we dit middel volop inzetten.

Ik ben het volledig eens met u, mijnheer de minister, en met de sprekers die het erover hadden: het is belangrijk om de 50-plussers in de eerste plaats aan het werk te houden. Ik kwam hierover al tussen in de plenaire vergadering, bij een actuele vraag, hier en bij de begrotingsbesprekingen. Als bij deze crisis massaal 50-plussers zouden worden afgedankt, dan vrees ik dat wij hen afschrijven voor de rest van hun carrière op de arbeidsmarkt. De zogenaamde vereenvoudiging van de banenplannen baart mij wat dat betreft grote zorgen. In feite gaat het om een uitsmeren van middelen die doelgericht konden worden ingezet voor het aan de slag houden van een veel grotere groep mensen. Je kunt je afvragen of daar nog enige effectiviteit in zit. Als men op het federale niveau dat onheuglijke plan wil voortzetten, zullen wij op het Vlaamse niveau alle zeilen moeten bijzetten om ook die bevoegdheid met betrekking tot het aan de slag houden van mensen en niet alleen met betrekking tot hun aanwerving te verwerven. Wij moeten erover waken dat ondertussen het onheil niet is geschied door het afvoeren van een aantal middelen. Men heeft blijkbaar de intentie om dat zeer snel in te voeren, terwijl de timing met betrekking tot concrete resultaten in de dialoog, hoe belangrijk ook, veel minder zeker is. Ik hoed mij altijd voor grote uitspraken, maar er zijn in het verleden al voor minder belangrijke zaken belangenconflicten ingeroepen. Dat is toch iets waarvoor we ons met alle vrees, maar ook met alle vastberadenheid die met die vrees gepaard gaat, moeten inzetten.

Mijnheer de minister, ik ben heel blij met uw uitspraak over de toegang tot de Vlaamse middelen voor zelfstandigen. Het kan wat paradoxaal klinken dat je op een moment waarop we nood hebben aan veel meer succesvolle starters tegen de mensen zegt dat ze ook kunnen stoppen

met zelfstandige te zijn, waardoor ze dan de instrumenten kunnen gebruiken die voorhanden zijn binnen het werknemersstatuut. Het is echter evenzeer mijn overtuiging dat die zekerheid voor mensen de aanleiding kan vormen om de stap naar het zelfstandigenstatuut te zetten. Het is een parachute die we hen meegeven, een die de zekerheid van hun sprong verhoogt.

Mijnheer De Craemer, u deed een beetje schamper over het akkoord dat minister Vandenbroucke heeft gesloten met zijn Waalse evenknie, de heer Marcourt. Ik ben blij dat u zegt dat het een goed akkoord was, maar ik wil enkel opmerken dat het tot nu toe, naast het eerste pakket, het enige akkoord is dat werd gesloten. Aan hen die daar veel ambitieuzer in zijn, zou ik zeggen dat die ambitie tot nu toe niet heeft geleid tot grote resultaten. Aan Franstalige kant is er een heel snelle reactie gekomen van minister Milquet. Dat was allesbehalve een inhoudelijke reactie, het was een tactische, over het verbreken van het Franstalige front. Dit sterkt me in mijn overtuiging dat het een heel rationeel, concreet en goed akkoord is.

Ik ben verheugd dat er voortdurend overleg wordt gepleegd met sociale partners en met regionale en lokale overheden. Dat is een voorwaarde om maatwerk te ontwikkelen. Alles wat we op de arbeidsmarkt doen, moeten we kaderen in gerichte investeringen om het vertrouwen proberen te herstellen en de vraag aan te zwengelen.

Mijnheer de minister, u hebt verwezen naar het ondersteunen van bedrijven, de waarborgregeling, de kinderopvang en de woongarantieverzekering. Ik wil er nog één ding aan toevoegen. Naast het screenen van de verschillende investeringen die Vlaanderen plant, moeten we ze rangschikken in de mate dat ze effect hebben op de werkgelegenheid, zowel op korte als op lange termijn, zowel conjunctureel als structureel. We moeten ook kijken naar de procedures die vandaag voorhanden zijn om die investeringen op het terrein mee mogelijk te maken. Er zijn met de beste bedoelingen procedures in het leven geroepen die vandaag veeleer remmend werken, dan dat ze investeringen bespoedigen.

Op een vraag om uitleg in de commissie voor Leefmilieu over de werking van MER-cellen antwoordde minister Crevits dat bij de afhandeling van MER-dossiers prioriteit moet worden gegeven aan de projecten die een grote invloed hebben op de arbeidsmarkt. Het is alle hens aan dek om de werkgelegenheid in Vlaanderen zoveel mogelijk te vrijwaren en de voorwaarden te creëren om bij een aantrekkende conjunctuur tewerkstelling te garanderen.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer Van Malderen, ik ken uw definitie niet over schamper doen. Ik heb gezegd dat het plan, het initiatief, het akkoord goed

bedoeld was. Als de N-VA het heeft over regionalisering van de arbeidsmarkt en werkgelegenheidsbeleid, dan gaat het niet over een gedeeltelijke hervorming, geen overheveling van enkele onderdelen van bevoegdheden. Voor ons gaat het over homogene bevoegdheden. Enkel zo kunnen we een degelijk beleid voeren. Misschien was dit een schampere opmerking. (*Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen*)

Mijnheer de minister, ik ben tevreden over uw antwoord. Snelheid van reageren is heel belangrijk, bijstellen waar nodig is dat ook. Wat we hebben, doen we goed. Er is dus al veel, en we moeten dat behouden.

Ik ben niet gekant tegen een regionale aanpak. We moeten vertrekken vanuit een globale aanpak en bekijken wat er in de regio's moet gebeuren. Meer dan in een regionale aanpak, geloof ik een sectoriële aanpak. In de regio van de heer Verstrepen is er Opel, in Genk is er Ford, in Gent is er Volvo. Er zijn gelijklopende problemen in die sector.

We moeten blijven investeren in opleiding, in het begeleiden van uitzendkrachten en tijdelijke werklozen. Mijnheer de minister, ik ben blij dat u mijn voorstel om de tijdelijke werklozen verder op te leiden in overweging wilt nemen.

Er zijn blijkbaar goede initiatieven genomen om de kosten van de werkloosheidsval te verminderen. De aandacht voor kinderopvang en verplaatsingskosten is belangrijk. De bijkomende budgetten daarvoor kunnen we enkel toejuichen.

Over de 50-plussers is er veel gezegd vandaag. Er zijn beperkingen. Er is een probleem van homogene bevoegdheden. U kunt daar niet aan verhelpen, mijnheer de minister. U blijft de druk hoog houden. Ik steun u daarin en hoop dat u dat blijft doen. U hebt gezegd, het wordt urgent, neen, het is urgent. Het probleem bestaat al langer. Wat als de dialoog niet heropstart? Wat als de 50-plussers een federale bevoegdheid blijven? Zullen er dan concrete maatregelen zijn? Ik ben blij dat de sp.a mij volgt als ik zeg dat er een belangenconflict moet worden ingeroepen. Ik hoop dat alle Vlaamse partijen dit inderdaad steunen. Als puntje bij paaltje komt, hoop ik dat inderdaad iedereen dit ondertekent.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb nog twee bijkomende bemerkingen. Wat de vereenvoudiging van de banenplannen betreft, noteer ik uw sterke scepsis, meer bepaald in verband met de korting voor de oudere werknemers. Het is inderdaad aangewezen dat de Vlaamse Regering zelf dringend impuls neemt. Dat kan al dacht ik voor bepaalde doelgroepen.

Het is ook opportuun op dit punt aan te dringen in het licht van de nakende staatshervorming. Het zou goed zijn dat de

bevoegdheden naar het Vlaamse niveau worden overgeheveld om zelf meer impulsen te kunnen nemen.

Wat het samenwerkingsakkoord met de RVA over werkloze 50-plussers betreft, zegt u dit niet nodig te hebben en een eigen beleid te voeren. Inderdaad, dat is zo. Maar als mensen worden doorgestuurd, worden ze opnieuw doorverwezen naar de VDAB. Het zou goed zijn dat hier wordt geïntervenieerd. Naast het beleid dat u binnen de VDAB voert, zou u het best ook afspraken maken met de RVA over wie niet worden gevat door dat beleid, of over wie zich eraan onttrekken.

Minister Frank Vandenbroucke: Iemand die ouder dan 50 jaar is en niet ingaat op een uitnodiging voor een passende job of een opleiding weigert, wordt getransfereerd. Ik heb daarvoor geen instructies nodig. Uw vraag wordt beantwoord in de feiten.

Mevrouw Annick De Ridder: Dat had ik wel begrepen. Mensen mailen me dat ze deze mensen later opnieuw gewoon terugzien omdat de RVA daar in de praktijk geen gevolg aan heeft gegeven. Ik hoor dat maar sporadisch en weet dus niet of het om een algemene praktijk gaat. De RVA zit daar blijkbaar op een andere beleidslijn. De mensen komen terug en zitten opnieuw in het gewone roulement.

Dat kan op termijn wel een ondermijning betekenen van het Vlaamse beleid. Ik weet dat deze mensen automatisch worden doorgestuurd, maar als er in de praktijk geen gevolg wordt aan gegeven, zou dat wel een Vlaamse interventie nodig maken. Misschien kunnen daarover cijfers worden opgevraagd bij de VDAB.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik dank de minister ook voor zijn toelichting. We moeten er ons voor hoeden al te sterk te geloven in het regionale maatwerk. De cijfers moeten juist worden geïnterpreteerd. Als de werkloosheid in Kortrijk bijvoorbeeld van 2 naar amper 4 percent stijgt, is dat misschien een groeipercantage van 100 percent en een fantastisch hoog cijfer, maar blijft de werkloosheid in zijn geheel toch laag. Als in Antwerpen de werkloosheid van 12 naar 15 percent gaat, is de percentuele stijging misschien veel kleiner, maar gaat het om een veel groter probleem.

Voorts, als we uit deze crisis willen geraken, is het van belang dat het economische weefsel wordt versterkt. Er wordt gewerkt aan het vertrouwen. De Vlaamse Regering heeft gedaan wat zij moet doen en zal dat beleid in de toekomst allicht nog moeten versterken. We moeten ons instrumentarium aanpassen om volop te kunnen inspelen op de heropleving die eraan zit te komen. Ik denk dus ook aan het versterken van het economische weefsel. De bedrijven moeten competent blijven, de concurrentiekracht moet worden hersteld. Dat is wel

meer een federale dan een Vlaamse bevoegdheid, maar dat is toch wel heel belangrijk.

Het derde punt betreft de arbeidsmarkt. We hebben dat een drietal maanden al gezegd bij de eerste tekenen van de economische terugval. We hebben toen al gezegd dat we de mensen niet moesten opbergen in de werkloosheid, maar gebruik moesten maken van een tijdelijke werkloosheid om hun positie te verstevigen. Tijdelijke werkloosheid is een element van soepel arbeidsmarktbeleid, maar is tegelijk ook een uiting van een weinig soepele arbeidsmarkt omdat bedrijven bang zijn om hun goede krachten te laten afvloeien. Tijdelijke werkloosheid was bedoeld om korte periodes op te vangen. Nu zou men daar gebruik van maken voor redenen waar het stelsel niet voor bedoeld was. We moeten van de gelegenheid gebruik maken om aan de versteviging van de competenties te werken. Dat is absoluut nodig om onze mensen te versterken met opleidingen en vorming.

Eind november hebben we zelf het voorbeeld van de 50-plussers gegeven. Demografisch komt de babyboom nu op de arbeidsmarkt. Het zou dus heel fout zijn om die nu in hoofdzaak te laten afvloeien. Dat is een gemakkelijksoplossing. Die discussie hebben we ook al gevoerd. Zowel de werkgevers als de werknemers zijn soms zelf vragende partij. We moeten dat eerlijk toegeven. Soms kiezen ze beide voor die oplossing. Het is absoluut nodig dat de Vlaamse overheid een signaal geeft dat dat niet kan. Over drie of vier jaar zullen we die mensen nodig hebben om dat economisch draagvlak in Vlaanderen te versterken.

Ik kan me ook aansluiten bij wat werd gezegd tijdens de discussie die we daarover de afgelopen weken hebben gevoerd. We hebben trouwens een duidelijke motie goedgekeurd over de korting voor 50-plussers. We vragen daarin aan de Vlaamse Regering om bij de federale instanties het probleem aan te kaarten. Het probleem van de uitstroom van de 50-plussers speelt veel sterker in Vlaanderen dan in het zuiden van het land. Als we verantwoordelijk willen zijn voor Vlaanderen, moeten we een duidelijk signaal geven. Die motie werd goedgekeurd voor de kerstvakantie. Ik reken erop dat de Vlaamse Regering voldoende kracht heeft om de zaak bij de federale instanties voldoende aan bod te laten komen. Mocht het nodig zijn, er is in het parlement voldoende ambitie en motivatie te vinden om een sterker signaal, zoals een belangenconflict, te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb een deel van de discussie gemist. Toch wil ik een aantal algemene opmerkingen maken.

Er valt veel voor een staatshervorming te zeggen, maar we moeten met het huidige gegeven werken. Binnen die context is er veel meer samenwerking mogelijk dan nu

het geval is, al is het maar over het afstemmen van de verschillende plannen van de verschillende overheden. Vlaanderen heeft een plan, Wallonië heeft een plan en Brussel heeft een plan. We moeten ook kijken naar wat de federale overheid al dan niet heeft gedaan. Die zaken moeten beter op elkaar worden afgestemd. Dat neemt niet weg dat een aantal dingen beter geharmoniseerd en al dan niet gefederaliseerd of gecommunautariseerd moeten worden. Die discussie kunnen we voeren. Uiteindelijk neemt dat niet weg dat vandaag een aantal zaken beter gedaan kunnen worden. De voorbeelden van de heer Van den Heuvel wijzen daar ook op.

De vraag is vanuit welke visie een bepaald beleid gevoerd wordt. De tijdelijke werkloosheid is een middel dat jaren geleden werd ingevoerd en die heel veel mensen uit de armoede en miserie gered heeft. Dat geldt ook voor de bedrijven. De vraag is of dat in de nieuwe context nog haalbaar is. Ik wil dat niet zomaar van tafel vegen. Het gaat om een heel belangrijk zekerheidssysteem voor zowel de werkgevers als werknemers. Het nadeel is dat het de sociale zekerheid is die betaalt.

Hetzelfde geldt voor de vervroegde pensionering, die door de federale overheid massaal werd toegepast. Dat heeft ervoor gezorgd dat mensen van mijn leeftijd toegang kregen tot de arbeidsmarkt. De vraag is of dat binnen deze context goed of niet goed is. Er valt heel wat voor te zeggen om dat niet te doen. Dat soort zaken zou uitgeklaard moeten worden vooraleer een aantal maatregelen worden genomen.

Mijnheer de minister, ik heb nog één vraag, die u misschien al beantwoord hebt. Indien dat het geval is, zal ik het wel lezen in het schriftelijke verslag. Hoe komt het toch dat de vakbonden zo gepikeerd reageren op uw kritiek op het IPA, en met name over regeling voor de 50-plussers? Ik ga ervan uit dat ook zij er alle belang bij hebben om de 50-plussers niet uit de markt te prijzen. Ik ben er niet uit. Wat is uw antwoord op de pertinente opmerkingen van de heer De Leeuw en de heer Cortebeek? Ze zeggen dat het veel te laat komt en dat u zelf maatregelen kunt nemen. Het is belangrijk dat daar een antwoord op komt. *(Opmerkingen van minister Frank Vandenbroucke)*

Het is een belangrijk punt, dat binnenkort waarschijnlijk terug op tafel komt via een belangenconflict in dit parlement.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, ik heb nog twee bijkomende vragen.

Een eerste gaat over het maatwerk. Daarnet heeft de heer Van den Heuvel een en ander al genuanceerd. De VVSG

pleit voor een nog specifiekere maatwerk en steeds meer bevoegdheden inzake matching en arbeidsmarktbeleid aan de gemeentes toe te vertrouwen op het niveau van een lokaal forum en dergelijke. We hebben daar onze bedenkingen bij. De deskundigheid is er niet altijd aanwezig. Volgt u dat debat ook? Wat is uw standpunt?

Wat het doelgroepenbeleid voor 50-plussers betreft, volgen de regering en de fracties u, hoewel sommigen dat schoorvoetend doen. Er is natuurlijk een probleem. Vorige keer heeft de heer Van Rompuy daar al een vraag over gesteld. De instrumenten die ervoor zorgen dat mensen die in dienst zijn niet het eerste slachtoffer worden bij afdankingen, worden betaald met middelen van de sociale zekerheid.

Dat betekent dat we in eerste instantie de bevoegdheden vragen. Vragen we daar dan ook de middelen voor? Wat dat betreft, zijn de vakbonden nogal gevoelig. De heer Van Malderen weet ook dat het bijna niet te verkopen is dat middelen uit de sociale zekerheid overgeheveld worden om hier een doelgroepenbeleid te voeren. Volgende week vrijdag moet de federale regering daarover beslissingen nemen. Wat zal dan het resultaat zijn? Ik kan moeilijk geloven dat de federale overheid, gezien de budgettaire toestand en de gevoeligheid inzake de sociale zekerheid, ook nog eens middelen gaat overhevelen. Hoe gaan wij dat financieren? De heer Van Rompuy heeft daar al op gewezen in een vorige vergadering. Ik blijf met die vraag zitten.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Inzake de regionale en subregionale verschillen en het maatwerk kan ik kort zijn. Ik geloof inderdaad dat we een sectorale, algemene benadering nodig hebben. Regionaal initiatief is belangrijk.

De heer Verstrepen vroeg hoe dat tot stand komt en waar dat gecoördineerd wordt. Ik wil daarvoor verwijzen naar de rol van enkele dynamische gemeentebesturen: Gent, Antwerpen en andere. Ze zijn samen met de VDAB lokaal zeer actief rond het tewerkstellingsbeleid, maar ook via de Regionale Economisch en Sociaal Overlegcomités (RESOC) en de Sociaal Economische Raad van de Regio (SERR) waar de lokale overheden en de sociale partners in zetelen. Het zijn fora waarin men om te beginnen structureel kan nadenken over de troeven en de problemen van de regio. Daar ontstaan contacten en kunnen initiatieven groeien. We zullen na deze crisis moeten evalueren of deze fora bijgedragen hebben tot meer regionale coherentie.

Wat betreft het maatwerk op lokaal vlak, ben ik voor een sterke band met de gemeenten. Ik was onlangs in Gent. Het gemeentebestuur werkt op een exemplarische manier samen met VDAB. De regie van de arbeidsbemiddeling

moet echter bij VDAB blijven. Daar bestaat soms wat verwarring over. VDAB heeft op dat punt een beleidsverantwoordelijkheid.

Ik ben het eens met de heer Van Malderen dat we in deze slechte economische conjunctuur te snel alleen maar kijken naar de cijfers van grote herstructureringen en de ogen sluiten voor de situatie van kleine zelfstandigen. Zij komen ook in moeilijkheden en worden bedreigd met stopzetting. Die cijfers liggen ook heel hoog. De tewerkstellingspremie voor 50-plussers en het Herplaatsingsfonds staan ook ter beschikking van zelfstandigen die gestopt zijn en werknemer willen worden. Ik kan dat bevestigen.

U stelde een pertinente vraag, mijnheer Van Malderen, over de Vlaamse jobkorting voor een werknemer die toevallig in februari tijdelijk werkloos is. Ik heb dat al eens aangekaart bij minister Van Mechelen, hij zou dat bekijken, ik zal uw vraag onmiddellijk opnieuw overmaken. We moeten daar inderdaad een antwoord op geven.

Over het doelgroepenbeleid en de zogezegde vereenvoudiging van de banenplannen, mijnheer Stassen, heb ik het al uitvoerig gehad voor u hier kon zijn. Ik zou willen verwijzen naar een document op mijn website. Ik heb kort voor Kerstmis een toespraak gehouden op een wetenschappelijk congres van arbeidsmarkt economen. Ik heb daar de redenering nog eens samengevat en de feiten weergegeven. Ik heb voor alle doelgroepen de gevolgen in kaart gebracht van de zogezegde vereenvoudiging. Die zijn dramatisch. Ik heb daar uitgelegd dat we van de twee noodzakelijke instrumenten om dat beleid te voeren er slechts één hebben, en niet het tweede, namelijk de lastenvermindering. Dat is een bevoegdheidsprobleem, maar ik wil dat voluntaristisch aanpakken.

Mijnheer Stassen, ik ga het debat niet herhalen. Eerlijk gezegd: ik heb op die analyse – en ik verwijs naar de tekst van het arbeidsmarktcongres – geen enkele maar dan ook geen enkele inhoudelijke repliek gekregen dat ik iets fout berekend zou hebben of dat er een fout zit in mijn redenering of dat ik een verkeerde inschatting maak van wat de Bijzondere Wet vandaag toelaat en niet toelaat. Daar is geen enkele repliek op, nul, geen enkel inhoudelijk antwoord, tot nader order. Er reageert ook niemand gepikeerd of zo. Er is gewoon een oorverdovende stilte.

Mijnheer Laurys, het is evident dat we de sociale zekerheid niet in moeilijkheden gaan brengen door een gewestelijk doelgroepenbeleid. Het is evident dat de sociale zekerheid daarvoor gecompenseerd moet worden zoals ze vandaag gecompenseerd wordt voor dat doelgroepenbeleid. De idee dat wij met de gewesten vrolijk met onze hand in de kas van de sociale zekerheid zouden zitten en dat geld beginnen uitgeven voor

een doelgroepenbeleid op de arbeidsmarkt, dat is natuurlijk absoluut niet aan de orde.

Ik denk dat we – maar ik geef toe dat het gemakkelijk spreken is vanuit het Vlaamse Gewest –, als we de bevoegdheid hadden, in staat zouden zijn om zelf de middelen op te hoesten. We zouden in staat zijn een afspraak te maken die men institutioneel kan vastleggen met de federale overheid, dat elke euro doelgroepvermindering via socialelastenvermindering natuurlijk wordt gecompenseerd voor de federale sociale zekerheid. Dat kan men perfect regelen.

Ik weet wel dat dat in Brussel en Wallonië niet zo evident is. Dat maakt dit debat tot een moeilijk debat. We zullen moeten nadenken over de mate waarin middelen a priori moeten worden overgeheveld om dat qua bevoegdheden te kunnen overhevelen. Eigenlijk is dat qua uitgangspunt voor Vlaanderen niet de eerste vraag. De eerste vraag is die om de bevoegdheid. Vervolgens moet het duidelijk zijn dat we daardoor geen euro minder in de socialezekerheidskas zullen hebben. Dat probleem is niet aan de orde.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik wil even reageren op reacties die hier zijn gekomen vanuit Open Vld en CD&V. Er wordt gezegd dat het goed is dat de Vlaamse Regering er alles aan zal doen om te beletten dat het Vlaams doelgroepenbeleid zou dreigen te sneuvelen. De heer De Craemer wrijft zich dan al in de handen want hij ziet al een belangenconflict hangen. Ik geloof nogal in de werking van hefboomen. Die werken het best als je de zaken in lijn zet: hoe langer de hefboom, hoe beter hij werkt. Als je alles, Europees, federaal, Vlaams, subregionaal en lokaal, in lijn brengt, werkt dat het beste. We moeten ervoor zorgen dat de verschillende maatregelen die men neemt, elkaar versterken in plaats van elkaar opheffen. De partijen die ik net heb genoemd, zitten in de federale regering en hebben alle kanalen om ervoor te zorgen dat het niet zover hoeft te komen. Het is wat gemakkelijk om in het Vlaams Parlement iets te zeggen terwijl uw collega's in het federale parlement iets helemaal anders doen.

Mijnheer De Craemer, ik wil geen semantische discussie voeren over het begrip schamper, maar ik zal nu zeker schamper zijn. Dat is een voorspelling. Ik heb met veel genoegte akte genomen van het feit dat de N-VA een zeer ambitieus streven heeft naar homogene bevoegdheidspakketten. Ik moet zeggen dat dat zeer veel succes heeft: 'niets' is zeer homogeen.

Mijnheer de voorzitter, ik kondig een met redenen omklede motie aan.

De heer Gino De Craemer: Ik kondig ook een met redenen omklede motie aan, tenzij we met alle partijen eenzelfde motie kunnen indienen, maar ik vrees daarvoor.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Van Malderen en door de heer De Craemer werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.
